

Przedmiotowe zasady oceniania z języka polskiego

I. Zasady oceniania

1. Ocena śródroczna i końcowa wystawiana jest z przynajmniej trzech ocen cząstkowych (przy dwóch godzinach tygodniowo) i przynajmniej czterech (przy trzech godzinach tygodniowo). Nie jest ona średnią ocen cząstkowych. Przy wystawianiu oceny uwzględniane są: wiedza, umiejętności, aktywność, samodzielność, systematyczność, zaangażowanie.
2. Uczeń, który opuścił 50% przewidzianych w danym semestrze zajęć edukacyjnych jest niesklasyfikowany z przedmiotu.
3. Większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, prac klasowych, kartkówek, odpowiedzi ustnych, prac domowych.
4. Przy ocenie wypowiedzi pisemnych i ustnych ocenia się jasność, precyzję wyrażanych myśli, kompozycję wypowiedzi, poprawność językową i merytoryczną.
5. Uczeń oceniany jest za aktywność na lekcji. Może to być ocena lub plusy (pięć), które są równoznaczne ocenie bardzo dobrej.
6. Uczeń oceniany jest na bieżąco. Ocena jest jawna zarówno dla ucznia jak i jego rodziców/prawnych opiekunów.
7. Uczeń oraz jego rodzice/prawni opiekunowie mają wgląd do prac.
8. Uczeń ma prawo poprawiać oceny negatywne i pozytywne.
9. W ciągu semestru uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania do lekcji bez podania przyczyny. Należy je zgłosić na początku lekcji. Kolejne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną.
10. Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania do lekcji (chyba, że jest to dłuższa nieobecność spowodowana np. chorobą). Należy to zgłosić nauczycielowi na początku lekcji.
11. Kartkówki, testy i inne formy sprawdzania wiedzy zapowiadane są co najmniej tydzień wcześniej.
12. Uczeń może pisać niezapowiedziany test czytania ze zrozumieniem lub kartkówkę z trzech ostatnich lekcji.
13. Uczeń może pisać kartkówkę ze znajomości lektury w planowanym dniu jej omawiania.
14. Sprawdzian wiadomości zapowiadany jest z dwutygodniowym wyprzedzeniem.
15. Uczeń zobowiązany jest poprawiać/zaliczyć sprawdzian w ciągu dwóch tygodni lub w terminie ustalonym z nauczycielem.
16. Uczeń, który na sprawdzianie pracuje niesamodzielnie, otrzymuje ocenę niedostateczną.
17. Wszelkie prace pisemne sprawdzane są przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni.
18. Prace ucznia są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego.
19. Uczeń zobowiązany jest do posiadania na lekcji zeszytu przedmiotowego, podręcznika lub omawianej lektury.
20. W zeszycie przedmiotowym uczeń zapisuje notatki z lekcji, notatki własne oraz prace domowe.
21. Nieoddanie pracy domowej (np. karty pracy) jest równoznaczne z oceną niedostateczną.
22. Nauczyciel indywidualizuje pracę z uczniem na zajęciach lekcyjnych poprzez dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów.

II. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- praca klasowa
- testy wiadomości
- sprawdziany
- testy czytania ze zrozumieniem
- kartkówki sprawdzające znajomość lektur
- kartkówki z trzech ostatnich lekcji
- zadania domowe
- dyktando
- referaty
- odpowiedzi ustne
- aktywność na lekcji
- własne teksty kultury (np. recenzja, opowiadanie, reportaż)
- matury próbne
- praca w grupach
- prezentacje
- ćwiczenia i zadania praktyczne
- udział w konkursach

III. Kryteria oceniania

niedostateczny	poniżej 20%
niedostateczny +	20% – 29%
dopuszczający	30% – 42%
dopuszczający +	43% – 49%
dostateczny	50% – 62%
dostateczny +	63% – 74%
dobry	75% – 82%
dobry +	83% – 89%
bardzo dobry	90% – 95%
bardzo dobry +	96% – 99%
celujący	100%

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- ma fragmentaryczną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej
- pobieżnie zna treść i problematykę omawianych lektur
- rozpoznaje tylko podstawowe związki przyczynowo-skutkowe w zakresie wiedzy o kulturze
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie
- odszukuje tylko najważniejsze informacje w tekście
- objaśnia z pomocą nauczyciela znalezione informacje
- posługuje się podstawowymi odmianami polszczyzny
- dostrzega i koryguje niektóre typy błędów językowych
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne

Ocena dostateczna

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

- ma częściową wiedzę i spełnia podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej
- zna treść i problematykę większości lektur obowiązkowych
- wskazuje podstawowe wydarzenia literackie
- przyporządkowuje poznany tekst kultury do określonej epoki literackiej
- dokonuje analizy porównawczej utworów
- wykorzystuje znalezione informacje i przeprowadza analizę źródeł informacji
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- dostrzega różne typy błędów językowych
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- redaguje teksty własne
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić
- odróżnia fakty od opinii

Ocena dobra

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej i posługuje się nimi w sytuacjach typowych
- dobrze zna treść i problematykę lektur obowiązkowych
- samodzielnie dokonuje analizy wskazanego tekstu kultury
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- sprawnie redaguje teksty własne
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić i w punktach zapisać najważniejsze tezy
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie

Ocena bardzo dobra

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

- ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej i posługuje się nimi w sytuacjach problemowych
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur obowiązkowych

- samodzielnie interpretuje tekst literacki w różnych kontekstach
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór
- przeprowadza rozmaite interpretacje tekstów kultury
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze
- aktywnie słucha wykładu, potrafi wykonać notatki w różnorodny sposób
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji
- formułuje własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami

Ocena celująca

- uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności na ocenę bardzo dobrą
- ma pełną wiedzę historycznoliteracką i posługuje się nią w różnych sytuacjach problemowych
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i ocenia je
- wykorzystuje bogate konteksty
- formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
- podejmuje swobodną dyskusję na różne tematy
- podejmuje polemikę
- sprawnie posługuje się językiem

opracowała Iwona Kłysińska-Łysek

Wymagania edukacyjne z języka polskiego (po szkole podstawowej)

1.	Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą.
2.	Na ocenę dopuszczającą uczeń: • wyjaśnia pojęcia: antyk, klasycyzm, monoteizm, politeizm • określa ramy czasowe starożytności • wymienia najważniejszych filozofów starożytnej Grecji • wyjaśnia etymologię oraz znaczenie słowa filozofia • rozpoznaje najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu • omawia elementy budowy teatru greckiego • streszcza <i>Antygonę</i> Sofoklesa oraz wymienia racje Kreona i racje Antygony • wymienia najważniejszych bogów greckich • streszcza fragmenty <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i>; wymienia najważniejszych bohaterów • wyjaśnia pochodzenie pojęcia mecenas sztuki w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnia pojęcie horacjanizm • wyjaśnia, czym jest Biblia; podaje przykłady ksiąg wchodzących w skład Starego i Nowego Testamentu • streszcza opisy powstania świata i człowieka według Biblii • opowiada historię Hioba i przedstawia kompozycję Księgi Hioba • wyjaśnia, kim był Kohelet, • definiuje pojęcia: psalm, psalterz • streszcza fragmenty <i>Pieśni nad Pieśniami</i> • streszcza fragmenty Apokalipsy św. Jana • wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wymienia filozofów okresu średniowiecza • rozpoznaje najważniejsze zabytki romańskie i gotyckie • czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • relacjonuje treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • streszcza żywot św. Aleksego • streszcza fragmenty <i>Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> • opisuje postać św. Franciszka z Asyżu • streszcza fragmenty <i>Pieśni o Rolandzie</i> i przedstawia genezę utworu • streszcza fragmenty <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>; wymienia najważniejszych bohaterów utworu • definiuje pojęcie kroniki; opisuje obowiązki króla przedstawione przez Galla Anonima • omawia fabułę <i>Boskiej komedii</i> i wymienia przewodników Dantego po zaświatach • wyjaśnia pojęcie: język praindoeuropejski; wymienia grupy języków słowiańskich • wyjaśnia pojęcie retoryka • definiuje akt komunikacji językowej; wymienia, co składa się na akt komunikacji • wymienia funkcje wypowiedzi • odczytuje wskazówki dotyczące interpretacji tekstów kultury • porządkuje informacje zawarte w tekście • posługuje się nowo poznanym słownictwem • przedstawia strukturę wypowiedzi argumentacyjnej; wymienia rodzaje argumentów • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie

- wymienia umowne daty wskazujące na początek i koniec renesansu w Europie i Polsce, wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy epoki, dostrzega powiązania pomiędzy renesansem a antykiem
- rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej i wymienia najważniejszych twórców renesansu
- relacjonuje treść fragmentów *Żywota człowieka poczciwego* Mikołaja Reja i wskazuje adresata utworu
- relacjonuje treść wiersza *Czego chcesz od nas, Panie* J. Kochanowskiego, określa rodzaj liryki, wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego
- definiuje gatunek: pieśń
- wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego omawianych pieśniach Jana Kochanowskiego
- odnosi *Treny* Jana Kochanowskiego do jego biografii, relacjonuje treść wybranych trenów, definiuje tren
- relacjonuje treść psalmów Jana Kochanowskiego, definiuje psalm, wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego w psalmach
- relacjonuje treść *Odprawy posłów greckich* Jana Kochanowskiego i przedstawia genezę utworu
- relacjonuje argumentację zaprezentowaną przez Piotra Skargę w *Kazaniach sejmowych*, wyjaśnia pojęcie: retoryka
- wymienia powody stosowania wielkiej litery
- wymienia części mowy, z którymi partykułę *nie* piszemy łącznie oraz części mowy, z którymi partykułę *nie* piszemy rozdzielnie
- definiuje pojęcia: streszczenie i parafraza
- wyjaśnia etymologię terminu barok, określa ramy czasowe epoki
- rozpoznaje i wymienia cechy stylu barokowego na przedstawionych przykładach, wymienia najważniejszych twórców okresu baroku
- odczytuje ze zrozumieniem wiersze Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, wskazuje podmiot liryczny, adresata lirycznego oraz określa sytuację liryczną
- wskazuje podmiot liryczny, adresata lirycznego i określa sytuację liryczną w wierszach Daniela Naborowskiego
- na podstawie wiersza *Do trupa* Jana Andrzeja Morsztyna definiuje sonet
- relacjonuje treść fragmentów *Pamiętników* Jana Chryzostoma Paska, definiuje sarmatyzm, wymienia jego wady i zalety
- streszcza fabułę *Romea i Julii* W. Szekspira, wymienia bohaterów dzieła, przedstawia genezę utworu
- streszcza fabułę *Makbeta* W. Szekspira, wymienia bohaterów dzieła, przedstawia genezę utworu
- zrelacjonować treść *Skapca* Moliera, wymienia bohaterów dzieła
- wymienia zasady pisowni *-ji*, *-ii* oraz *-i* w zakończeniach niektórych rzeczowników
- wymienia zasady zapisu *ą* i *ę*, *om*, *on*, *em*, *en*
- wymienia zasady pisowni przedrostków *roz-*, *bez-*, *wez-*, *wes-*, *wz-*, *ws-* oraz przyimków złożonych
- wymienia elementy rozprawki interpretacyjnej
- objaśnia etymologię nazwy epoki oświecenie, podaje daty graniczne oświecenia w Europie, przedstawia periodyzację polskiego oświecenia
- wskazuje na przykładach cechy stylu klasycystycznego i rokoko w sztuce oświeceniowej
- przedstawia genezę *Hymnu do miłości ojczyzny* I. Krasickiego, definiuje hymn
- definiuje satyrę, relacjonuje treść satyr *Świat zepsuty* i *Pijaństwo* Ignacego Krasickiego
- definiuje sielankę, streszcza fragmenty *Laury* i *Filona* Franciszka Karpińskiego
- przedstawia genezę *Pieśni nabożnych* F. Karpińskiego, wskazuje podmiot liryczny i

	adresata lirycznego, opisuje sytuację liryczną utworów • opisuje historyczne okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> • wyjaśnia pojęcia: skróty i skrótowce, wymienia typy skrótowców • przedstawia ramy czasowe romantyzmu europejskiego i polskiego, wyjaśnia etymologię nazwy epoki • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki romantycznej • wymienia motywy i tematy charakterystyczne dla literatury romantycznej • relacjonuje treść fragmentu <i>Cierpień młodego Wertera</i> Johanna Wolfganga Goethego, określa rodzaj narracji • relacjonuje treść <i>Ody do młodości</i> Adama Mickiewicza, określa rodzaj liryki • relacjonuje treść ballad Adama Mickiewicza <i>Romantyczność</i> i <i>Lilię</i>, omawia świat przedstawiony • relacjonuje treść wybranych <i>Sonetów krymskich</i> A. Mickiewicza, określa rodzaj liryki • relacjonuje treść wybranych wierszy A. Mickiewicza • relacjonuje treść <i>Konrada Wallenroda</i> Adama Mickiewicza, rekonstruuje biografię tytułowego bohatera, określa sposób relacjonowania wydarzeń • relacjonuje treść <i>Dziadów cz. III</i> A. Mickiewicza, przedstawia okoliczności powstania dramatu • relacjonuje treść utworu <i>Grób Agamemnona</i> Juliusza Słowackiego, określa rodzaj liryki • relacjonuje treść utworu <i>Testament mój</i> Juliusza Słowackiego, określa rodzaj liryki • relacjonuje treść <i>Kordiana</i> Juliusza Słowackiego oraz przemianę tytułowego bohatera • relacjonuje treść <i>Nie-Boskiej komedii</i> Zygmunta Krasińskiego, opisuje obóz rewolucji • relacjonuje treść wybranych wierszy Cypriana Kamila Norwida, określa rodzaj liryki • wymienia typy i grupy zapożyczeń, klasyfikuje zapożyczenia ze względu na ich pochodzenie • wymienia różne odmiany polszczyzny, dialekty języka polskiego, cechy środowiskowych odmian polszczyzny • wymienia style funkcjonalne • wyjaśnia etymologię terminu „pozytywizm”, określa ramy czasowe pozytywizmu europejskiego i polskiego, opisuje przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w okresie pozytywizmu • wymienia najważniejszych filozofów z epoki pozytywizmu • relacjonuje treść wybranych wierszy Adama Asnyka, wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego, określa rodzaj liryki • omawia świat przedstawiony <i>Lalki</i> B. Prusa, przedstawia życiorys Stanisława Wokulskiego, wymienia grupy społeczne i etniczne przedstawione w powieści, podaje przykłady realizmu • relacjonuje treść fragmentów <i>Kroniki tygodniowej</i> B. Prusa, definiuje felieton • relacjonuje treść noweli <i>Z legend dawnego Egiptu</i> Bolesława Prusa, charakteryzuje świat przedstawiony, określa rodzaj narracji • relacjonuje treść <i>Potopu</i> H. Sienkiewicza, charakteryzuje świat przedstawiony powieści • relacjonuje treść noweli E. Orzeszkowej <i>Gloria victis</i>, wskazuje narratorów pojawiających się w utworze • opisuje dwie mogiły, relacjonuje losy Jana i Cecylii (E. Orzeszkowa <i>Nad Niemnem</i>) • relacjonuje treść <i>Zbrodni i kary</i> F. Dostojewskiego, definiuje powieść psychologiczną i powieść polifoniczną • definiuje stylizację, wymienia funkcje i rodzaje stylizacji
3.	Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz: • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków i Rzymian • wymienia podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa

- wymienia najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików i epikurejczyków
- wymienia cechy antycznego ideału piękna
- przedstawia historię narodzin teatru greckiego
- charakteryzuje bohaterów *Antygony*
- charakteryzuje najważniejszych bogów greckich
- wyjaśnia, czym jest epos
- omawia cechy charakterystyczne pieśni
- rozpoznaje rodzaj liryki omawianych pieśni Horacego, ich adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej
- omawia podział ksiąg biblijnych i podaje przykłady
- definiuje pojęcie genesis,
- charakteryzuje Hioba
- omawia relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii
- wskazuje rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los
- określa rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów
- charakteryzuje relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą
- opisuje jeźdźców Apokalipsy i charakteryzuje ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera
- porównuje ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego
- objaśnia etymologię nazwy średniowiecze
- wyjaśnia pojęcia: teocentryzm, uniwersalizm
- wymienia podstawowe założenia filozofii św. Augustyna, św. Tomasza i św. Franciszka
- wymienia cechy stylu romańskiego i gotyckiego
- wskazuje w *Bogurodzicy* archaizmy; rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresata
- określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów *Lamentu świętokrzyskiego*
- charakteryzuje świętego Aleksego jako ascetę
- opisuje obraz śmierci przedstawiony w *Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*, posługując się przy tym terminem alegoria
- porównuje postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego
- wymienia najważniejszych bohaterów *Pieśni o Rolandzie*; charakteryzuje Rolanda i omawia kompozycję utworu
- omawia kompozycję *Dziejów Tristana i Izoldy*; formułuje zasady miłości dworskiej
- definiuje pojęcie historiografii
- omawia genezę *Boskiej komedii*; wyjaśnia tytuł, charakteryzuje narratora, omawia kompozycję poematu
- wskazuje zmiany kształtujące system gramatyczny języka polskiego
- wymienia cechy wypowiedzi retorycznej
- rozróżnia rodzaje kodów (języków)
- wyjaśnia, co należy zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany
- charakteryzuje poszczególne funkcje wypowiedzi
- wykorzystuje najważniejsze konteksty
- interpretuje tekst według podanych wskazówek
- przetwarza informacje zawarte w tekście
- rozwija zaproponowaną argumentację
- wyjaśnia pojęcia: *humanizm* i *antropocentryzm* w kontekście epoki, objaśnia, na czym polegała reformacja oraz podaje jej przyczyny, opisuje przemiany kulturowe dające podwaliny renesansowi
- wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego i objaśnia je na przykładach
- omawia kompozycję *Żywota człowieka poczciwego* i charakteryzuje tytułową postać
- omawia sposób kreacji nadawcy i adresata hymnu *Czego chcesz od nas, Panie Jana Kochanowskiego*

- wskazuje elementy światopoglądu renesansowego w omawianych pieśniach Jana Kochanowskiego, omawia kompozycję wierszy, wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego
- wskazuje elementy filozofii stoickiej w *Trenach*, rozpoznaje w *Trenie IX* pozorny panegiryk, odczytuje odbudowę światopoglądu poety w *Trenie XIX*
- odnosi *Psalterz Dawidów* do tradycji biblijnej, wyjaśnia pojęcia: humanizm chrześcijański, poeta doctus, omawia sposób kreacji podmiotu lirycznego i adresata lirycznego
- wskazuje nawiązania do budowy tragedii antycznej, charakteryzuje bohaterów *Odprawy posłów greckich* Jana Kochanowskiego
- umieszcza *Kazania sejmowe* w kontekście historycznym, wskazuje w tekście wątki biblijne
- przedstawia reguły pisowni wielką literą
- wymienia zasady łącznej bądź rozdzielnej pisowni partykuły *by*
- przedstawia proces tworzenia streszczeń
- charakteryzuje podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem
- charakteryzuje malarstwo barokowe, posługując się przykładami, przedstawia cechy architektury barokowej na wybranym przykładzie
- odnajduje cechy poezji metafizycznej w utworach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach, wskazuje środki stylistyczne
- odczytuje wiersz *Krótkość żywota* jako traktat zawierający tezę i argumentację potwierdzającą tezę, odnajduje w wierszach cechy literatury metafizycznej i dworskiej, wskazuje środki stylistyczne
- wyjaśnia istotę konceptu w wierszach Jana Andrzeja Morsztyna, wskazuje środki stylistyczne
- na podstawie *Pamiętników* Jana Chryzostoma Paska definiuje pamiętnik
- charakteryzuje bohaterów *Romea i Julii* W. Szekspira, omawia kompozycję utworu
- charakteryzuje głównych bohaterów *Makbeta* W. Szekspira, wskazuje przyczyny ostatecznej klęski Makbeta, wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie, omawia cechy dramatu szekspirowskiego
- wymienia rodzaje komizmu, omawia *Skapca* Moliera jako komedię charakterów, omawia kompozycję utworu, omawia obyczajowość przedstawioną w dramacie
- omawia zasady pisowni *-ji*, *-ii* oraz *-i* w zakończeniach niektórych rzeczowników
- omawia zasady zapisu *q* i *ę*, *om*, *on*, *em*, *en*
- omawia zasady pisowni przedrostków *roz-*, *bez-*, *wez-*, *wes-*, *wz-*, *ws-* oraz przyimków złożonych
- przedstawia kompozycję rozprawki interpretacyjnej, omawia budowę akapitów
- opisuje światopogląd ludzi oświecenia, przedstawia najważniejsze osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki, wymienia najważniejsze instytucje powstałe w czasach stanisławowskich, wymienia najważniejszych myślicieli epoki oświecenia, wyjaśnia pojęcia: deizm, ateizm, materializm, sensualizm, empiryzm, tabula rasa, utilitaryzm, liberalizm, libertynizm
- wymienia cechy stylu klasycystycznego i rokoka, omawia inspiracje antyczne w sztuce klasycystycznej
- opisuje wzór patrioty ukazany w *Hymnie do miłości ojczyzny* I. Krasickiego, wskazuje środki stylistyczne
- przedstawia kompozycję satyr, charakteryzuje głównych bohaterów satyry *Pijaństwo*, wymienia wady ganione przez autora w obu satyrach, wskazuje w utworach cechy satyry
- odnajduje w świecie przedstawionym *Laury i Filona* elementy o charakterze

konwencjonalnym, charakteryzuje bohaterów sielanki

- omawia sposób kreacji podmiotu lirycznego i adresata lirycznego, omawia opisaną w *Pieśniach nabożnych* relację pomiędzy człowiekiem a Bogiem
- nazywa rodzaj liryki występujący w *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech* i wypowiada się na temat podmiotu lirycznego
- omawia pisownię skrótowców
- wyjaśnia, na czym polegała specyfika romantyzmu polskiego, przedstawia wydarzenia historyczne, które miały wpływ na kształtowanie się nowej epoki
- wymienia cechy charakterystyczne stylu romantycznego i objaśnia je na przykładach
- wymienia i omawia cechy bohatera romantycznego
- charakteryzuje tytułowego bohatera, prezentuje obraz uczucia Wertera do Lotty
- nazwa funkcję językową dominującą w *Odzie do młodości* Adama Mickiewicza i uzasadnia swoje stanowisko, wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, wskazuje w utworze postawę podlegającą krytyce oraz przeciwstawione jej cechy młodości
- omawia życie wewnętrzne bohaterki *Romantyczności* A. Mickiewicza i sposób przedstawienia Starca, wskazuje cechy gatunkowe utworu, charakteryzuje bohaterkę *Liliji*
- omawia kompozycję wybranych *Sonetów krymskich* A. Mickiewicza w odniesieniu do definicji gatunku, przedstawia postawy wobec życia bohaterów lirycznych, omawia sposób przedstawienia podróży w utworach
- wypowiada się na temat podmiotów lirycznych w wybranych wierszach A. Mickiewicza, omawia ich kompozycję
- wskazuje momenty przełomowe w życiu Konrada Wallenroda, omawia kompozycję utworu, przedstawia Konrada Wallenroda jako bohatera bajronicznego, wymienia funkcje poezji wskazane w *Pieśni wajdeloty*, charakteryzuje Aldonę i omawia jej funkcję w utworze
- omawia kompozycję *Dziadów cz. III* Adama Mickiewicza, odnosi treść scen więziennych do biografii Adama Mickiewicza, przedstawia romantyczną koncepcję poety i poezji, przedstawić wątki biblijne obecne w *Widzeniu Księdza Piotra*, przedstawia obraz społeczeństwa polskiego na podstawie scen: *Salon warszawski* i *Pan Senator*, przedstawia cechy dramatu romantycznego, charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego
- wypowiada się na temat podmiotu lirycznego w *Grobie Agamemnona* J. Słowackiego, wskazuje motywy mitologiczne w wierszu
- omawia kreację podmiotu lirycznego w utworze *Testament mój* J. Słowackiego, przedstawia kompozycję wiersza i omawia jej funkcję, wymienia grupy adresatów pojawiające się w wierszu i określa ich funkcję
- omawia kompozycję *Kordiana* J. Słowackiego, określa problematykę jego poszczególnych części, charakteryzuje Kordiana w akcie I, interpretuje imię tytułowego bohatera, wskazuje w kreacji Kordiana cechy bohatera werterowskiego
- omawia kompozycję *Nie-Boskiej komedii* Zygmunta Krasińskiego i wskazuje problematykę jego każdej części, przedstawia argumenty hrabiego Henryka i Pankracego, omawia cechy dramatu romantycznego
- wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, adresatów i kompozycji wybranych wierszy C.K. Norwida
- odnajduje w tekście zapożyczenia, określa ich typ, przynależność do grup i ich pochodzenie
- przedstawia różnice pomiędzy językiem mówionym a pisanym oraz językiem oficjalnym a nieoficjalnym
- charakteryzuje style funkcjonalne
- wskazuje przemiany cywilizacyjne i społeczne, które ukształtowały epokę, omawia hasła pozytywizmu polskiego

	• charakteryzuje polską filozofię pozytywistyczną • wskazuje środki stylistyczne w wybranych wierszach Adama Asnyka i omawia ich funkcję • przedstawia genezę <i>Lalki</i> B. Prusa w kontekście światopoglądu pozytywistycznego, wymienia problemy, z którymi borykało się społeczeństwo polskie, wyjaśnia funkcję retrospekcji • wskazuje cechy gatunkowe felietonu, omawia kompozycję felietonu, odnajduje elementy światopoglądu pozytywistycznego w <i>Kronice tygodniowej</i> B. Prusa • wskazuje cechy gatunkowe noweli, charakteryzuje Ramzesa i Horsa, omawia funkcję klamry kompozycyjnej • wskazuje cechy gatunkowe powieści historycznej, przedstawia genezę <i>Potopu</i>, charakteryzuje bohaterów powieści • wymienia nawiązania do Biblii oraz mitologii pojawiające się w <i>Glorii victis</i> i określa ich funkcję • przedstawia rolę mogił w <i>Nad Niemnem</i> E. Orzeszkowej, charakteryzuje bohaterów i opisuje relacje pomiędzy nimi, odnajduje przykłady użycia języka ezopowego • omawia problematykę społeczną <i>Zbrodni i kary</i>, charakteryzuje bohaterów powieści • rozpoznaje w podanych przykładach rodzaje stylizacji, wskazuje kolokwializmy w tekście
4.	Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz: • wyjaśnia, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku • omawia główne cechy sztuki antycznej • opisuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego • omawia mit o rodzie Labdakidów • definiuje pojęcia: mit, symbol, sacrum, profanum, mimesis • wymienia frazeologizmy pochodzące z mitologii i objaśnia ich znaczenie • omawia wybrane mity • wskazuje i omawia archetypy obecne we fragmentach <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i> Homera • określa problematykę pieśni Horacego; umieszcza treść pieśni w kontekście poznanych filozofii; wskazuje środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworach i określa ich funkcję • podaje przykłady frazeologizmów wywodzących się z Biblii • wyjaśnia, czym są Ewangelie i wymienia ewangelistów • wymienia przekłady Biblii • porównuje biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym • interpretuje przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem • określa problematykę Księgi Koheleta i funkcję użytych środków stylistycznych • omawia problematykę psalmów i funkcje zastosowanych w nich środków stylistycznych • odnajduje środki stylistyczne zastosowane w <i>Pieśni nad Pieśniami</i> i określa ich funkcję • wskazuje główne cechy stylu Apokalipsy • omawia cechy charakterystyczne dla średniowiecza • wskazuje różnice między augustynizmem a tomizmem • odróżnia styl romański od gotyckiego • omawia kompozycję <i>Bogurodzicy</i> oraz omawia jej funkcję w średniowiecznej Polsce • charakteryzuje Maryję jako matkę • omawia motyw Stabat Mater Dolorosa w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> • wskazuje w <i>Legendzie o św. Aleksym</i> typowe elementy utworu hagiograficznego • omawia motyw danse macabre • wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • wyjaśnia pojęcia: memento mori i ars moriendi

- omawia problematykę *Kwiatków św. Franciszka* i funkcję elementów fantastycznych
- przedstawia Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza
- wskazuje w *Pieśni o Rolandzie* cechy eposu rycerskiego
- omawia etos rycerski na przykładzie Tristana; wyjaśnia, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy
- prezentuje wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego (*Kronika polska* Galla Anonima)
- interpretuje alegorie obecne w *Boskiej komedii*; wypowiada się na temat sposobu obrazowania w utworze
- omawia zmiany kształtujące system gramatyczny języka polskiego
- rozpoznaje główny problem w tekście
- wymienia i omawia trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji
- poszerza świadomość językową
- proponuje argumenty do podanej tezy i podpiera je przykładami
- wyciąga wnioski i określa własne stanowisko
- omawia funkcję mowy ciała w procesie komunikacji
- określa funkcje dominujące w danej wypowiedzi
- wyjaśnia społeczne uwarunkowania narodzin epoki renesansu
- wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej
- analizuje wpływ antyku na sztukę renesansu
- wymienia i omawia cechy idealnego szlachcica na przykładzie *Żywota człowieka poczciwego* Mikołaja Reja
- dokonuje interpretacji hymnu *Czego chcesz od nas, Panie* i analizuje renesansowy charakter wiersza
- analizuje omawiane pieśni Jana Kochanowskiego pod kątem obecności elementów stoicyzmu i epikureizmu, definiuje humanistyczny ideał człowieka
- przedstawia kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI, wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w *Trenach*
- omawia obraz Boga i człowieka wyłaniający się z psalmów, porównuje wybrane tłumaczenie psalmu Jana Kochanowskiego z tłumaczeniem zamieszczonym w Biblii Tysiąclecia
- wskazuje i omawia problematykę utworu *Odprawy posłów greckich* Jana Kochanowskiego, przedstawia konflikt postaw
- charakteryzuje stylizację proroczej groźby w *Kazaniach sejmowych*, wskazuje w tekście środki retoryczne i omawia ich funkcję
- uzasadnia pisownię wielką literą w podanych słowach, podaje przykłady wyjątków
- uzasadnia pisownię *nie* oraz *by* w podanych przykładach
- wyjaśnia różnicę pomiędzy streszczeniem a parafrazą
- charakteryzuje specyfikę baroku polskiego, wyjaśnia pojęcia: sarmatyzm, kontrreformacja
- wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki barokowej
- określa problematykę utworów Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, określa funkcję środków stylistycznych
- omawia koncept w wierszu *Na oczy królowny angielskiej*, wyjaśnia, na czym polega dramatyzm przedstawienia ludzkiej egzystencji w wierszu *Krótkość żywota*, określa funkcję środków stylistycznych
- omawia funkcję środków stylistycznych zastosowanych w utworach Jana Andrzeja Morsztyna
- omawia kompozycję *Pamiętników* Jana Chryzostoma Paska, wskazuje w tekście

elementy mentalności sarmackiej i je omawia

- omawia sposób postrzegania miłości przez poszczególnych bohaterów *Romea i Julii* W. Szekspira

- analizuje pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów *Makbeta* W. Szekspira, określa rolę czarownic w procesie budowania napięcia oraz funkcję fantastyki w dramacie

- przedstawia problematykę *Skąpca* Moliere'a

- wskazuje zasadę, według której zapisuje się podane rzeczowniki

- wskazuje zasadę, według której zapisuje się podane słowa

- formułuje tezę interpretacyjną, wskazuje konteksty interpretacyjne

- opisuje przemiany społeczne doby oświecenia, wypowiada się na temat edukacji w oświeceniu, wymienia najważniejsze założenia filozofii: Johna Locke'a, Immanuela Kanta, Jana Jakuba Rousseau, charakteryzuje specyfikę oświecenia polskiego

- wymienia najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego, opisuje specyfikę rokokowych przedmiotów codziennego użytku i wystroju wnętrz

- omawia funkcję środków stylistycznych w *Hymnie do miłości ojczyzny*

- przedstawia problematykę satyr, wskazuje te cechy satyry, które określają jej przynależność do klasycyzmu, omawia sposób piętnowania wad w satyrach Ignacego Krasickiego, wskazuje sposoby uzyskania efektu komicznego

- wyjaśnia pojęcie: *sentymalizm*, wskazuje elementy sentymentalizmu w *Laurze i Filonie*

- wskazuje cechy modlitwy w *Pieśniach nabożnych*, formułuje przesłanie utworów, wskazuje treści symboliczne

- wymienia wartości oraz wydarzenia historyczne przywołane w tekście Józefa Wybickiego, określa, kiedy *Mazurek Dąbrowskiego* został oficjalnie uznany za hymn państwowy

- tworzy odpowiednie formy poszczególnych skrótowców

- przedstawia rolę rewolucji francuskiej w procesie kształtowania się romantyzmu

- wymienia nazwiska najważniejszych twórców romantyzmu i omawia ich dzieła

- określić rolę wyobraźni, natchnienia i wątków irracjonalnych w twórczości romantyków

- charakteryzuje miłość romantyczną w kontekście przeczytanych fragmentów tekstu

- omawia nastrój utworu i wskazuje środki językowe, które go tworzą, wskazuje elementy klasycyzmu i romantyzmu w utworze

- wskazuje objawy świadczące o obłędzie bohaterki ballady *Romantyczność* A. Mickiewicza, omawia sposób kreacji bohaterki *Liliji*, określa rolę pustelnika, przedstawić rolę natury w balladzie

- przedstawia funkcję orientalizmów w *Sonetach krymskich* A. Mickiewicza, wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję, omawia sposób kreacji podmiotu lirycznego

- wskazuje środki stylistyczne użyte w wybranych wierszach A. Mickiewicza i określa ich funkcję

- wskazuje i omawia zabiegi literackie podkreślające atmosferę tajemnicy wokół Konrada Wallenroda, omawia funkcję Halbana w utworze, interpretuje zakończenie utworu, wyjaśnia znaczenie *Ballady Alpuhara*

- interpretuje przemianę Gustawa w Konrada, omawia problem teodycei obecny w *Wielkiej Improwizacji*, omawia prometeizm i psychomachię na podstawie *Wielkiej Improwizacji*, omawia mesjanizm na podstawie *Widzenia* Księdza Piotra, dostrzega stylizację apokaliptyczną w *Widzeniu* Księdza Piotra, interpretuje słowa Wysockiego: *Nasz naród jak lawa...*

- interpretuje metaforyczne znaczenie motywów mitologicznych w kontekście *Grobu Agamemnona* J. Słowackiego, interpretuje symbolikę „duszy anielskiej” i „czerepu

	rubasznego” oraz pozostałe symbole zawarte w utworze • odnosi treść wiersza <i>Testament mój</i> J. Słowackiego do potocznego rozumienia słowa „testament”, wyjaśnia w kontekście wiersza, czym jest testament poetycki, określa funkcję wyrażen o charakterze impresywnym, wskazuje wartości istotne dla podmiotu lirycznego • omawia funkcję podróży Kordiana po Europie, określa funkcję <i>Przygotowania</i> i kreację postaci demonicznych, omawia funkcję opowieści Grzegorza, interpretuje metaforyczne znaczenie Winkelrieda, interpretuje pieśń Nieznajomego i funkcję miejsca spotkania spiskowych, omawia funkcję Strachu i Imaginacji w drodze Kordiana do komnaty cara • interpretuje pogoń Męża za Dziewicą, wyjaśnia, co jest przyczyną klęski Męża jako poety, omawia rozważania dotyczące poety i poezji, omawia stosunek rewolucjonistów do ustroju, obyczajowości, moralności, religii i wartości (<i>Nie-Boska komedia</i>) • omawia funkcję środków stylistycznych w wybranych wierszach C.K. Norwida • odnajduje w tekście zapożyczenia i określa ich funkcję • wskazuje w tekście cechy charakterystyczne dla języka mówionego i nieoficjalnego • wskazuje w podanych tekstach cechy określonego stylu • wyjaśnia pojęcia związane ze światopoglądem pozytywistycznym • wymienia i omawia najważniejsze założenia filozofii Auguste’a Comte’a • omawia kompozycję wybranych utworów Adama Asnyka • omawia relację pomiędzy bohaterami <i>Lalki</i> B. Prusa: Wokulskim a Izabelą, Wokulskim a Rzeckim, omawia konflikty wewnętrzne Wokulskiego, omawia sposób przedstawienia Warszawy, wskazuje idee pozytywizmu polskiego, które pojawiają się w powieści, omawia funkcję <i>Pamiętnika starego subiekta</i> • omawia sposób, w jaki Bolesław Prus w <i>Kronice tygodniowej</i> prezentował współczesnych sobie warszawiaków, odnajduje w tekście ironię i określić jej funkcję, wskazuje elementy stylu publicystycznego • odnosi treść noweli <i>Z legend dawnego Egiptu</i> do światopoglądu pozytywistycznego, wyjaśnia rolę kostiumu historycznego • przedstawia znaczenie klasztoru jasnogórskiego w <i>Potopie</i> • omawia sposób kreacji bohaterów negatywnych w <i>Potopie</i>, wypowiada się na temat prawdopodobieństwa psychologicznego postaci • wyjaśnia, w jaki sposób w <i>Glorii victis</i> jest realizowana funkcja poetycka, interpretuje tytuł • omawia konflikty pokoleń przedstawione w powieści <i>Nad Niemnem</i> E. Orzeszkowej, wskazuje elementy realizmu • interpretuje sny przedstawione w <i>Zbrodni i karze</i>, określa ich funkcję • wskazuje rodzaje stylizacji literackiej w podanych fragmentach tekstu
5.	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz: • dokonuje analizy antycznego dzieła sztuki • omawia budowę tragedii antycznej na przykładzie <i>Antygony</i> Sofoklesa • omawia podział mitów pod względem tematycznym oraz podaje ich konkretne przykłady • wskazuje archetypy w mitach greckich • wypowiada się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w eposach Homera • wymienia cechy stylu biblijnego • wypowiada się na temat roli Biblii w kulturze • omawia funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną • interpretuje opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym) • podejmuje dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) • interpretuje teologiczną wymowę Księgi Koheleta

- omawia obraz Boga i człowieka wyłaniający się z psalmów
- wypowiada się na temat alegorycznej interpretacji *Pieśni nad Pieśniami*
- interpretuje symbole i alegorie znajdujące się w omawianych fragmentach Apokalipsy
- wymienia zabytki języka polskiego
- wyjaśnia, czym jest franciszkanizm
- analizuje średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów
- odnajduje w *Bogurodzicy* motyw deesis i odnosi go do sztuk plastycznych; omawia formę wiersza
- porównuje obrazy Maryi z *Lamentu świętokrzyskiego* i z *Bogurodzicy*
- omawia parenetyczny charakter *Legendy o św. Aleksym*
- na przykładzie *Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* omawia światopogląd ludzi średniowiecza
- interpretuje metaforyczne znaczenie *Kwiatków św. Franciszka*
- wskazuje i omawia symbole obecne w *Pieśni o Rolandzie*
- objaśnia funkcję fantastyki w *Dziejach Tristana i Izoldy*
- wymienia dzieła polskiej historiografii średniowiecznej
- wskazuje źródła kulturowe, z których czerpał Dante; wyjaśnia, dlaczego Dante uczynił swoim przewodnikiem Wergiliusza
- omawia najważniejsze procesy w historii języka polskiego
- wskazuje w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe
- samodzielnie interpretuje tekst
- formułuje argumenty, prezentuje i uzasadnia własne sądy
- podejmuje dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach
- przywołuje konteksty i nawiązania
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową
- buduje spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną
- poprawnie interpretuje wymagany materiał
- właściwie argumentuje, uogólnia, podsumowuje i porównuje
- omawia wpływ sytuacji społecznej na jakość aktu komunikacji
- wyszukuje w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi
- wyjaśnia, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny
- analizuje wpływ antyku na narodziny renesansu
- omawia obraz świata przedstawiony we fragmencie *Żywota człowieka poczciwego* Mikołaja Reja i wyjaśnia, na czym polega parenetyczny charakter dzieła
- porównuje kreację Boga w hymnie Jana Kochanowskiego z jego obrazem w utworach średniowiecznych
- dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji omawianych pieśni Jana Kochanowskiego, wskazuje cechy wiersza sylabicznego
- dokonuje analizy i interpretacji trenów, określa, jakie innowacje wprowadził Jan Kochanowski w trenie jako gatunku literackim
- omawia uniwersalny charakter tłumaczenia psalmów Jana Kochanowskiego
- omawia sztukę poetycką pieśni chóru w *Odprawie posłów greckich* Jana Kochanowskiego, opisuje aluzje do realiów XVI-wiecznej Polski w utworze
- podejmuje dyskusję na temat aktualności *Kazań sejmowych* we współczesnym społeczeństwie polskim
- omawia znaczenie wielkich liter w tekście poetyckim
- uzasadnia pisownię *nie* oraz *by* w tekście poetyckim
- dokonuje streszczenia i parafrazy podanych tekstów
- omawia filozofię baroku

- dokonuje analizy dzieła barokowego według wskazanych kryteriów
- dokonuje analizy i interpretacji sonetów, porównuje obraz Boga zawarty w wierszach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w *Hymnie* Jana Kochanowskiego
- dokonuje analizy i interpretacji utworów Daniela Naborowskiego
- dokonuje analizy i interpretacji wierszy Jana Andrzeja Morsztyna
- analizuje styl i język *Pamiętników* Jana Chryzostoma Paska
- analizować język *Romea i Julii* W. Szekspira, podejmuje dyskusję na temat aktualności dzieła
- analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności *Makbeta* Williama Szekspira, definiuje tragizm w utworze, analizuje kreację Lady Makbet
- analizuje język utworu, podejmuje dyskusję na temat problematyki *Skapca* Moliera
- zapisuje poprawnie podane wyrazy i wyjaśnia zasadę zapisu
- tworzy spójną rozprawkę interpretacyjną
- prezentuje wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne, analizuje wpływ czasopiśmiennictwa na epokę
- analizuje dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów, analizuje, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee tej epoki
- porównuje *Hymn do miłości ojczyzny* Ignacego Krasickiego z *Pieśnią V* Jana Kochanowskiego
- rozpatruje satyry w kontekście ówczesnej obyczajowości oraz w kontekście sytuacji społeczno-politycznej, omawia sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrze
- wyjaśnia, dlaczego sielanki sentymentalne śmieszą dzisiejszego czytelnika
- analizuje i interpretuje *Pieśni nabożne*, porównuje utwory Franciszka Karpińskiego z pieśnią *Czego chcesz od nas, Panie* Jana Kochanowskiego
- podejmuje dyskusję na temat roli hymnu i innych symboli w życiu narodu
- posługuje się skrótami i skrótowcami w tworzeniu tekstu
- przedstawia najważniejsze założenia filozofii romantycznej
- dokonuje analizy romantycznego dzieła sztuki
- wskazuje specyfikę literatury polskiej i wyjaśnia jej genezę
- wyjaśnia przyczynę wyboru powieści epistolarnej
- formułuje program przedstawiony w wierszu
- wyjaśnia, dlaczego *Romantyczność* A. Mickiewicza została okrzyknięta manifestem romantyzmu, przedstawia punkty widzenia Starca i narratora oraz odnosi je do światopoglądów: oświeceniowego i romantycznego, dokonuje analizy zabiegów artystycznych, dzięki którym został uzyskany nastrój grozy w balladzie *Lilije*, omawia romantyczną koncepcję świata zaprezentowaną w utworach
- dokonuje analizy sposobu uzyskania określonego nastroju w poszczególnych *Sonetach krymskich* A. Mickiewicza
- dokonuje analizy sposobu ukazania w wybranych wierszach A. Mickiewicza różnych odcieni uczuć, omawia związki utworów ze światopoglądem romantycznym
- interpretuje rolę kostiumu historycznego w *Konradzie Wallenrodzie* A. Mickiewicza, dokonuje analizy stylu utworu
- dokonuje analizy kreacji Konrada w *Wielkiej Improwizacji*, wyjaśnia symbolikę bajki *Żegoty*
- odnosi się do zawartej w *Grobie Agamemnona* opinii podmiotu lirycznego o Polakach, omawia symbolikę Termopili i Cheronei w odniesieniu do współczesnej Juliuszowi Słowackiemu historii Polski
- omawia realizację motywu *exegi monumentum* w wierszu *Testament mój* J. Słowackiego
- dokonuje analizy rozmowy Kordiana z Papieżem, omawia próbę autokreacji bohatera w monologu na szczycie Mont Blanc, wskazuje zabiegi manipulacyjne w przemowie

	Kordiana do spiskowych, dokonuje analizy rozmowy Kordiana z Doktorem w zakładzie dla obłąkanych • dokonuje analizy przyczyn klęski małżeństwa hrabiego Henryka, interpretuje tytuł i zakończenie dramatu, charakteryzuje hrabiego Henryka jako bohatera tragicznego (<i>Nie-Boska komedia</i>) • samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji wybranych wierszy C.K. Norwida • wyjaśnia klasyfikację zapożyczeń na podstawie ich budowy • tworzy teksty z wykorzystaniem różnych odmian polszczyzny • tworzy tekst w określonym stylu • dokonuje analizy roli powstania styczniowego w kształtowaniu się pozytywizmu polskiego • wyjaśnia istotę filozofii pozytywnej • interpretuje przesłanie wybranych utworów Adama Asnyka • omawia funkcję otwartego zakończenia <i>Lalki</i> B. Prusa w kontekście kreacji głównego bohatera • porównuje wybrany współczesny felieton z tekstem Bolesława Prusa • interpretuje paraboliczny charakter noweli <i>Z legend dawnego Egiptu</i> • wyjaśnia, na czym polega zabieg mitologizacji w <i>Glorii victis</i> • wyjaśnia, jaką rolę w kreacji bohaterów <i>Nad Niemnem</i> odgrywa natura • dokonuje analizy monologów wewnętrznych Raskolnikowa w kontekście problematyki psychologicznej • wskazuje intertekstualność w podanym fragmencie tekstu
6.	Na ocenę celującą uczeń: • w pełni opanował wiadomości i umiejętności na ocenę bardzo dobrą • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje swobodną dyskusję na różne tematy • podejmuje polemikę • sprawnie posługuje się językiem

opracowała Iwona Kłysińska-Łysek